

Toneelstuk van Arnon Grunberg hinkt op twee gedachten

El Hamus overtuigt

'Pax mama'

Voorstelling: 'Pax mama' door DNA. Tekst: Arnon Grunberg, regie: Gerardjan Rijnders. Bijgewoond: 30/01, Amsterdam. Onder meer nog te zien in Almere, Haarlem, Hoofddorp, Purmerend, Alkmaar. Speellijst: www.denieuwamsterdam.nl.

Sonja de Jong

Een onderzoek naar de rol van DE moeder moest het worden, het toneelstuk 'Pax mama' van toneelgroep DNA. Maar ergens tijdens het schrijven had Arnon Grunberg kennelijk niet genoeg aan dat gegeven en voegde hij er een tweede verhaal aan toe, dat van de documentaire 'Green Prince' uit 2014 van Nadav Schirman over een Palestijn die voor de Israëli's spioneerde.

En die twee verhalen willen maar niet één worden in de voorstelling. Sterker nog: ze zitten elkaar wederzijds in de weg. Resultaat: een voorstelling die intrigeert, maar op momenten ook irriteert.

Hassan wordt in de moskee aangesproken door een Hollandse toerist die informeert waar de buikdanse-ressen te vinden zijn. Hassan weet het niet, maar nodigt de toerist uit mee te gaan naar zijn huis in de

'onderwereld', waar zijn moeder is. Daar wacht een pop (een schitterende creatie van Ulrike Quade, bizar en levensecht tegelijk). „Maar dat is een pop”, roept de toerist verbijsterd uit, maar Hassan blijft onverstoort tegen moeder praten, haar aanhalen, haar knuffelen.

Absurdistisch

Later komt ook de 'kat' van Hassan erbij en weer is het de toerist die uitroept dat dit geen kat, maar een mooie, jonge vrouw is. Hierop ontspint zich een absurdistisch gesprek, vol van typisch Grunbergiaanse zinnestukjes (de toerist over zijn wens om buikdanseressen te zien: „de ware toerist zoekt de geheime plekjes”). De toerist, Hassan en de 'kat' gaan samen in bad en geleidelijk verschuift de toon. De toerist blijkt niet zomaar een toerist te zijn, Hassan niet de onschuldige Egyptenaar zoals hij zich voordoet. Waarna we opeens midden in een spionagedrama zitten. Regisseur Gerardjan Rijnders koos voor een uiterst sobere enscenering. Een vloer vol Oosterse tapijten, een klein stoeltje voor moeder en een scherm waarop aangegeven staat waar we ons bevinden en hoe laat het is, dat is alles. Alle zeggingskracht moet dus uit het spel komen. En dat lukt niet helemaal. Het is Sabri Saad El Hamus die als

Hassan de voorstelling draagt, voortstuwt, van humor voorziet en diepte geeft. Of hij nu huilt of lacht, buikdanst of 'moeder' op de emmer zet omdat zij moet plassen, hij doet het met zoveel overtuigingskracht dat je er moeiteloos in meegaat. Zijn tegenspelers Sam Ghilane als de 'kat' en Tomer Pawlicki hebben echter meer moeite met de invulling van hun rol. Vooral Pawlicki blijft vrijwel de hele tijd nogal vlak, alsof hij zelf niet in zijn personage gelooft.

Ghilane is mooi sensueel, maar weet niet de diepte van het verdriet voelbaar te maken dat er achter dat mooie uiterlijk schuilgaat. Alleen haar eindmonoloog, als zij als enig overlevende de moederrol overneemt, is aangrijpend en schrijnend.